

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

27 Νοεμβρίου 2023

Πραγματοποιήθηκε συνέδριο αφιερωμένο στην αείμνηστη Κλαίρη Αγγελίδου

Τη Δευτέρα, 20 και την Τρίτη, 21 Νοεμβρίου 2023 πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Παγκυπρίου Γυμνασίου στη Λευκωσία Συνέδριο με θέμα:

**«Κλαίρη Αγγελίδου: η γυναίκα που ξεχώρισε,
που εμπνέει».**

Το Συνέδριο, αφιερωμένο στην αείμνηστη Κλαίρη Αγγελίδου, στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία στην κατάμεστη Αίθουσα Εκδηλώσεων του Παγκυπρίου Γυμνασίου στη Λευκωσία. Αποτέλεσε μια συνδιοργάνωση του Συνδέσμου Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνος», του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» - Παράρτημα Κύπρου, του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, της Πρεσβείας της Ελλάδος στην Κύπρο, της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου και του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ 1955 – 1959.

Το Συνέδριο, ξεκίνησε με **καλωσόρισμα** από τη **Δρα Ειρήνη Παρασκευά Ροδοσθένους**, Πρόεδρο του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνος», Πρόεδρο του Δ.Σ. του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» - Παράρτημα Κύπρου, Πρώτη Λειτουργό Εκπαίδευσης (Υ.Π.Α.Ν.), ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν **χαιρετισμοί** από τον Αρχιεπίσκοπο Νέας Ιουστινιανής και Πάσης Κύπρου, **κ.κ. Γεώργιο**, τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ 1955 – 1959, **κ. Ανδρέα Μαϊμαρίδη** και την **κ. Χρυσοθέμιδα Χατζηπαναγή**, εκ μέρους του Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου, Πρόεδρο του Παραρτήματος Λευκωσίας. Η έντιμη Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, **Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου**, κήρυξε την έναρξη των Εργασιών του Συνεδρίου.

Ακολούθησε μουσική παρέμβαση από τον **15χρονο τενόρο Ιωάννη Λιβανό**, ο οποίος ερμήνευσε τα μελοποιημένα ποιήματα της Κλαίρης Αγγελίδου σε μουσική Μάριου Μελετίου «Παρά θιν' αλός» και «Η πολιτεία με το λουλουδένιο πρόσωπο».

Η πρώτη κυρίως ομιλία εκφωνήθηκε από τη **Δρα Αθηνά Μιχαηλίδου**, Υπουργό Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας με θέμα: **«Κλαίρη Αγγελίδου, η πρώτη γυναίκα Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού στην Κύπρο. Όραμα και χρέος»**. Η Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου παρουσίασε το πολυδιάστατο έργο της πρώτης γυναίκας Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου κατά την περίοδο 1993 – 1997 και εξήρε την προσφορά της στην παιδεία και τον πολιτισμό του τόπου μέσα από την πολυσχιδή συμβολή της στην ανάδειξη της Κύπρου ως κέντρου πολιτισμού στα τέσσερα χρόνια θητείας της στο Υπουργείο. Ταυτόχρονα, προέβαλε και το δικό μας χρέος ως συνεχιστών του κληροδοτήματος αυτής της σημαντικής προσωπικότητας της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου, που εργάστηκε με υποδειγματικό ζήλο για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Στη συνέχεια, η **Δρ Μαίρη Κουτσελίνη**, Κοσμήτωρ του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» – Παράρτημα Κύπρου, Πρόεδρος του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση, Ομότιμη καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου, Διευθύντρια της Έδρας ΟΥΝΕΣΚΟ του Πανεπιστημίου Κύπρου για την Ισότητα των Φύλων και την Ενδυνάμωση των Γυναικών, ανέπτυξε το θέμα: **«Η ζωή και το έργο της Κλαίρης Αγγελίδου. Μια επισκόπηση της συνολικής προσφοράς της»** και μίλησε για την τιμώμενη Τιμώσα, τη γυναίκα πρότυπο. Την παρουσίασε ως μία εμπνευσμένη πολυσχιδή προσωπικότητα που με τους δικούς της αδιάκοπους αγώνες για τον ελληνισμό ενέπνευσε τους συνανθρώπους της για μια δικαιωμένη πατρίδα. Όσα πρόσφερε ως γυναίκα Υπουργός, ως ενεργός πολίτης στον αγώνα της ΕΟΚΑ 1955 – 1959 και στην Κύπρο αποτελούν ισχυρές παρακαταθήκες για όλους μας.

Ο Δρ Χρίστος Αγγελίδης, υιός της Κλαίρης Αγγελίδου, Πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Διευθυντών Ξενοδοχείων (ΠΑΣΥΔΙΞΕ) με θέμα: **«Η μητέρα μου»**, μίλησε με συγκίνηση για την τιμή που γίνεται στην οικογένεια, για τον ρόλο που είχε για εκείνον και τα αδέρφια του η Κλαίρη Αγγελίδου, η γυναίκα μητέρα, η γυναίκα άνθρωπος που στεκόταν πάντα δίπλα τους, με κατανόηση, αγάπη, με ισχυρές ηθικές αξίες με σεβασμό και ελληνορθόδοξη αγωγή. Η γυναίκα μητέρα, πολιτικός, αγωνίστρια, φώτιζε και καθοδηγούσε πάντα με τη μεγάλη της προσφορά στην κοινωνία και το όραμά της για τον τόπο.

Η πρώτη συνεδρία έκλεισε με τη μουσική παρέμβαση του **Κώστα Κακογιάννη και της Ειρήνης Κακογιάννη**. Παρουσίασαν τον **Κύκλο τραγουδιών « Πότνια Αλς»**, με στίχους της Κλαίρης Αγγελίδου, μουσική του Κώστα Κακογιάννη και ερμηνεία της Ειρήνης Κακογιάννη.

Την Τρίτη, 25 Νοεμβρίου 2023, η Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, κ. Αννίτα Δημητρίου, έφτασε στον χώρο του Παγκυπρίου Γυμνασίου και κατά την είσοδό της την υποδέχθηκε η μπάντα του Μουσικού Σχολείου. Στον χαιρετισμό της στο Συνέδριο εξέφρασε τον θαυμασμό της για την Κλαίρη Αγγελίδου, για τα όσα με όραμα και αγώνες κατάφερε να επιτύχει και για τα όσα πολύτιμα κληροδότησε στις νέες γενιές. Απευθύνθηκε στους μαθητές και τις μαθήτριες που παρακολουθούσαν το Συνέδριο και υπενθύμισε το χρέος όλων μας απέναντι σε τέτοιου είδους μορφές, κυρίως στο να αγωνιστούμε για αξίες και ιδανικά που θα δικαιώσουν τους αγώνες του λαού μας.

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε η δεύτερη συνεδρία, την οποία συντόνιζε **ο Δρ Πέτρος Παπαπολυβίου**, Κοσμήτωρ του Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός – Παράρτημα Κύπρου, Αναπληρωτής καθηγητής Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Πρώτος εισηγητής ήταν ο Δρ Ανδρέας Βοσκός, Ομότιμος Καθηγητής της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών με θέμα: **Κλαίρης Αγγελίδου, «Ονήσιλου Αίνος»**. Ο τίτλος της εισήγησης παραπέμπει στον τίτλο του δημοσιευμένου σε χειρόγραφο μορφή του -ανέκδοτου τότε - ποιήματος της Κλαίρης Αγγελίδου στην εργασία: «Ονήσιλος: Από τον Ηρόδοτο στη σύγχρονη Κυπριακή Λογοτεχνία». Το ποίημα εμφανίζεται και στις μεταγενέστερες ποιητικές συλλογές της Κλαίρης Αγγελίδου, «Αλιάνθος» και «Σαλαμίνιες Αύρες» και παρουσιάστηκε συγκριτικά με ποιήματα του Κυριάκου Χαραλαμπίδη.

Η Δρ **Λουίζα Χριστοδουλίδου**, Κοσμήτωρ του Δ.Σ. του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» – Παράρτημα Κύπρου, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Λογοτεχνίας – Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Κύπρου, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, με θέμα: **«Το λογοτεχνικό έργο της Κλαίρης Αγγελίδου»**, υποστήριξε ότι με τις ποιητικές αναφορές και τη συστηματική αρχαιογνωσία της, η Κλαίρη Αγγελίδου αναδεικνύει την ταυτότητα του τοπίου. Στην εισήγησή της προβάλλονται τα ελληνικής «κοπής» ευρήματα που αναδεικνύουν τη σχέση του γενέθλιου τόπου με την ελληνική αρχαιότητα. Δηλωτικοί είναι οι τίτλοι ποιημάτων, όπως: «Έγκωμη, Σαλαμίνα, Αμμόχωστος», «Η Σαλαμίνα είναι ελληνική», κ.λπ. που λειτουργούν ως δημιουργικοί καταλύτες, για να υπονοήσει και επικυρώσει η ποιήτρια ότι η αιμάσσουμε ιδιαίτερη πατρίδα αποτελεί την αδιάλειπτη συνέχεια του ελληνικού πολιτισμού από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή, κάτι που συνειδητά επιδιώκει στην ποίησή της, γενικότερα.

Ο Δρ Κυριάκος Ιωάννου, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» – Παράρτημα Κύπρου, Νεοελληνιστής, Πανεπιστημιακός και υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού «Κυπριακή Εστία», μίλησε με θέμα: **«Το ζείμπέκικο του Ανδρέα Παναγίδη» ή «Το μαντίλι της λεβεντιάς και της έμπνευσης στον ποιητικό αργαλειό της Κλαίρης Αγγελίδου»**. Στην ανακοίνωσή του έγινε ερμηνευτική, πραγματολογική και γλωσσική παρουσίαση του ποιήματος της Κλαίρης Αγγελίδου με τίτλο «Το ζείμπέκικο του Ανδρέα Παναγίδη», ο ιστορικός πυρήνας του οποίου αφορά στον τελευταίο χορό του μελλοθάνατου ήρωα της Ε.Ο.Κ.Α., Ανδρέα Παναγίδη. Η ποιήτρια Κλαίρη Αγγελίδου με το αστείρευτο ταλέντο και την ευαισθησία της γραφής της ζυγίζει σωστά το εκτόπισμα της ρωμιοσύνης.

Ο Δρ Ανδρέας Χατζηχαμπής, Επιστημονικός Διευθυντής του ΚΥΚΠΕΕ, Πρόεδρος της Βιολογικής Εταιρείας Κύπρου, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Περιβαλλοντική Πολιτότητα (ENEC), Ποιητής, παρουσίασε ανακοίνωση με θέμα: **«Ο Στερνός Λόγος» και οι ποιητικές παρακαταθήκες της Κλαίρης Αγγελίδου**. Στην ανακοίνωση αυτή έγινε ερμηνευτική προσέγγιση ενός κορυφαίου ποιήματος της Κλαίρης Αγγελίδου με τίτλο «Στερνός Λόγος», από την ποιητική συλλογή «Νόστιμον Ήμαρ». Ο «Στερνός Λόγος», έχει το ξεχωριστό προνόμιο να συμπυκνώνει στην «ψύχα των καρπών του» τις ποιητικές παρακαταθήκες της Κλαίρης Αγγελίδου, τις οποίες βρίσκουμε εγκατασταρμένες και σε ξεχωριστά ποιήματα στο σύνολο του ποιητικού της έργου. Η ποιήτρια μάς παραδίδει με στίχους μεστούς, τους «αμφορείς της μνήμης», μιαν «ανέσπερη νιότη», ένα «ατέλειωτο όνειρο», ως «καβαλάρης του ονείρου», τις ποιητικές παρακαταθήκες της, που χρειαζόμαστε για να ατενίσουμε το «νόστιμον ήμαρ» και τις «μαργαρίτες της ευτυχίας», σαν έρθει εκείνη η άγια μέρα του γυρισμού.

Η Δρ Ειρήνη Παρασκευά Ροδοσθένους, Πρόεδρος του Δ.Σ. Συνδέσμου Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνο», Πρόεδρος του Δ.Σ. του Παραρτήματος του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» Κύπρου και Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης (Υ.Π.Α.Ν.) παρουσίασε το θέμα: **«Η Κλαίρη Αγγελίδου και το όραμά της για Ελληνική Παιδεία και Ελληνικό Πολιτισμό»**. Η εισήγηση επιδίωξε να φωτίσει, μέσα από τα ίδια τα κείμενα και τις δράσεις της Κλαίρης Αγγελίδου, το όραμά της για Ελληνική Παιδεία και Ελληνικό Πολιτισμό στο πολύπαθο νησί της Κύπρου, που ορίζεται από την ίδια ως η έμπρακτη και συστηματική διαδικασία εκπαίδευσης, μόρφωσης και καλλιέργειας ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων, αλλά και η μύηση στην παγκόσμια αυτή πνευματική και μορφωτική κληρονομιά της ανθρωπότητας.

Ακολούθησε συζήτηση και μετά το διάλειμμα, πραγματοποιήθηκε **η τρίτη συνεδρία**, την οποία συντόνιζε **η Δρ Λουίζα Χριστοδουλίδου**. Η πρώτη εισήγηση κατατέθηκε από την **κ. Χρυσοθέμιδα Χατζηπαναγή**, Φιλόλογο, Πρόεδρο του Ελληνικού Πνευματικού Ομίλου Κύπρου (ΕΠΟΚ) και Πρόεδρο του Παραρτήματος Λευκωσίας του Λυκείου Αμμοχώστου, με θέμα: **«Το πολυσχιδές έργο της Κλαίρης Αγγελίδου στις επάλξεις του Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου»**. Αρχικά η κ. Χατζηπαναγή έκανε αναφορά στους κυριότερους σταθμούς της πορείας του Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου από το 1930 μέχρι σήμερα. Μίλησε για την έμπνευση που πρόσφερε η ιδρύτρια του Λυκείου Μαρία Π. Ιωάννου στην Κλαίρη Αγγελίδου και για τους λόγους που η Κλαίρη ανέπτυξε τόσο στενή σχέση μαζί του. Επαινέθηκε η αगाστή συνεργασία της Κλαίρης Αγγελίδου με τα μέλη του Δ.Σ. του Λυκείου και των Παραρτημάτων του στην επιτέλεση των αρχών, των αξιών και των ιδεωδών του, όπως αποτυπώνονται στα εθνικά, πολιτισμικά και πνευματικά επιτεύγματά του.

Στη συνέχεια η **κ. Ζήνα Λυσάνδρου Παναγίδη**, Δήμαρχος Λευκονοίκου, Μέλος του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» – Παράρτημα Κύπρου, φώτισε πτυχές της ευαισθησίας του ανθρώπου Κλαίρη Αγγελίδου, μέσα από την εισήγησή της: **«Ο Ανθρώπος Κλαίρη Αγγελίδου»** και εστίασε στα βιώματά της από τη συνεργασία της με την Κλαίρη Αγγελίδου, την πνευματική της μητέρα, στην οποία χρωστά το ευ ζην. Αναφέρθηκε εκτενώς στην προσωπικότητάς της, τα ψυχικά της χαρίσματα, την ανεπιτήδευτη αγάπη της, της ενσυναίσθησης και την εργατικότητά της. Αξιοσημείωτη ήταν ακόμη, η αγάπη της στον Θεό, η εγκαρτέρηση και η πίστη της στη δύναμη της προσευχής, με την οποία ξεπέρασε τις δοκιμασίες που ήρθαν στη ζωή της. Πιο πολύ την εντυπωσίαζε η προσήλωση στον στόχο που έβαζε κάθε φορά και δεν φειδόταν

κόπου και μόχθου, για να τον υλοποιήσει για το καλό της Παιδείας μα και του λαού μας. Ήταν η Κλαίρη της Αμμοχώστου και της Κύπρου μας!

Ο κ. Σταύρος Σταύρου, Φιλολόγος – Ποιητής, Κοσμήτωρ του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» Ελλάδος με θέμα: **«Κλαίρη Αγγελίδου, η κοινωνική της προσφορά»**, αναφέρθηκε σε ποικίλες πτυχές της προσωπικότητας της Κλαίρης Αγγελίδου μέσα από το έργο «Αγλαά άποινα». Η επιλογή αυτή, με λέξεις παρμένες από τον Όμηρο, είναι δηλωτικές μιας λαμπρής προσφοράς, αντανακλούν την πνευματική και συναισθηματική σύναψη της Κλαίρης Αγγελίδου με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, όπως αυτό φανερώθηκε έμπρακτα. Το ελληνικό πνεύμα στο πυκνό του περιεχόμενο υπήρξε γι' αυτήν ο καθοδηγητικός φάρος στην πολύπλευρη δραστηριότητά της, υπερασπιζόμενη τα ζωτικά στοιχεία μας, τη Γλώσσα, τη Θρησκεία, τον Ελληνικό Πολιτισμό μας γενικότερα.

Ακολούθησε η εισήγηση του κ. Ρένου Κυριακίδη, Αγωνιστή της ΕΟΚΑ 1955 – 1959, με θέμα: **«Η συναγωνίστρια Κλαίρη Αγγελίδου»**, ο οποίος κατέγραψε τις σημαντικότερες αναμνήσεις και τα βιώματα που μοιράστηκε μαζί της από τα φοιτητικά τους χρόνια, μέχρι τον θάνατό της. Γνώρισε την Κλαίρη Ξενίδου, μετέπειτα Αγγελίδου, το 1952 στις εκδηλώσεις της Ε.Φ.Ε.Κ. (Εθνική Φοιτητική Ένωση Κυπρίων), όντες και οι δύο δευτεροετείς φοιτητές στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η Κλαίρη ξεχώριζε για το αγωνιστικό της φρόνημα και τον ένθερμο ζήλο της να συνεισφέρει στην προετοιμασία του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. 1955 - 59 μέσω των δράσεων της Ε.Φ.Ε.Κ. Η συνεισφορά της στην Ε.Φ.Ε.Κ. αλλά και στην Κ.Α.Ρ.Η. (Κύπριοι Αγωνιστές Ριψοκίνδυνοι Ηγέτες), μιας μυστικής οργάνωσης που ιδρύθηκε το 1952, στήριξε τον ένοπλο απελευθερωτικό αγώνα του 1955 - 1959.

Η τελευταία εισήγηση είχε το θέμα **«Το αρχείο της Κλαίρης Αγγελίδου στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου»** και παρουσιάστηκε από τον **κ. Ανδρέα Κ. Ανδρέου και την κ. Σύλβια Κουκουνίδου**, Λειτουργούς της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου. Όπως ανέφεραν οι δύο εισηγητές, κατά τις τελευταίες δεκαετίες η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου, έχοντας ως βασικό στόχο την κάλυψη της πρωταρχικής και βασικής της αποστολής για ικανοποίηση των αναγκών μάθησης και πληροφόρησης της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς και του ευρύτερου κοινού, ανέπτυξε και αξιοποίησε την τεχνογνωσία, το ανθρώπινο δυναμικό της και τις νέες δυνατότητες των τεχνολογιών πληροφόρησης για τη διαχείριση αρχειακών τεκμηρίων και της ψηφιοποίησής τους. Ανάμεσα στους πρώτους δωρητές αρχείων υπήρξε η αείμνηστη Κλαίρη Αγγελίδου. Με πλήρη εμπιστοσύνη προς το ανώτατο ακαδημαϊκό ίδρυμα της Κύπρου, η Κλαίρη Αγγελίδου παραχώρησε το 2014 το προσωπικό της αρχείο στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου. Αποτελούμενο από έγγραφα, φωτογραφίες, αποσπάσματα εφημερίδων, οπτικοακουστικό και ηχητικό υλικό, το αρχείο της Κλαίρης Αγγελίδου, παρουσιάζει και αποτυπώνει την προσωπικότητά της ως ανθρώπου, ως λογοτέχνη και ως μιας ενεργού γυναίκας πολιτικού.

Το συνέδριο έκλεισε με την παρουσίαση **μελοποιημένης ποίησης της Κλαίρης Αγγελίδου από μαθητές και μαθήτριες του Παγκυπρίου Γυμνασίου, τον Θεοφάνη Γράτσια, την Αλεξάνδρα Παυλή, την Κατερίνα Παρτζίλη και τη Νέδη Κυριάκου.**

Στον χώρο του Συνεδρίου παρουσιάστηκε Έκθεση Βιβλίων, φωτογραφιών και άλλων προσωπικών αντικειμένων της αείμνηστης Κλαίρης Αγγελίδου.

